

HMS datablader

Kjemikaliekurs 1. desember 2005

Databladforskriften

(Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse- miljø og sikkerhetsdatablader)

- Forskriften ble revidert 16. juli 2002 som følge av nytt stoffblandingsdirektiv og revidert databladdirektiv.
- Endringene trådte i kraft 30. juli 2002 for almenkjemikalier.
- For plantevernmidler og biocider trådte endringene i kraft 30. juli 2004
- Samme regelverk gjelder i Norge og i EU- kun små forskjeller

Viktig å merke seg

- Databladene skal være på norsk!
- (det er kun gitt et meget begrenset antall dispensasjoner)
- Dato for utarbeidelse skal stå på første side
- Dato for evt. revisjon av databladet skal også stå (pkt. 16)
- Det må være samsvar mellom de ulike punktene!!!

Hvilke kjemikalier skal ha datablader

- Klassifiseringspliktige kjemikalier til yrkesmessig bruk
- Kjemikalier som inneholder klassifiseringspliktige stoffer i en viss konsentrasjon (skal leveres på anmodning)
- Militære og sivile eksplosiver
- **Råvarer** til framstilling av for eksempel alkohol, kosmetikk, næringsmidler
- Enkelte typer medisinsk utstyr

Hvilke myndigheter fører tilsyn

- Ytre miljø: SFT
- Arbeidsmiljø i virksomheter: Direktoratet for arbeidstilsynet
- Brann og eksplosjonsfare, militære og sivile eksplosiver: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Arbeidsmiljø, brann og eksplosjonsvern på kontinentalsokkelen: Petroleumstilsynet
- Plantevernmidler- de ulike etatene fordelt på sine områder

Hvem- hva –hvør- når

- Den som produserer, importerer eller omsetter farlige kjemikalier til yrkesmessig bruk er ansvarlig (inkl. til eget yrkesmessig bruk (virksomhet)).
- Skal leveres kostnadsfritt senest når kjemikaliet plasseres på markedet
- Kan leveres/sendes elektronisk dersom mottaker aksepterer dette. NB Krav om **aktiv levering!**
- Ajourføres når det foreligger nye opplysninger og når det er nye krav (eks. forskriftsendringer)

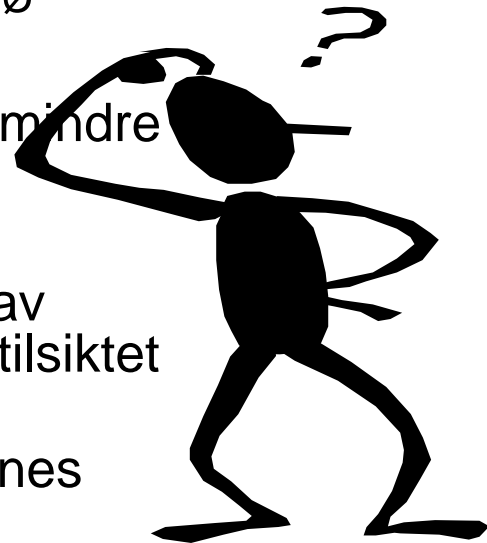
Viktige i forhold til tidligere forskrift

- Krav om datablad for miljøskadelige stoffblandinger
- Datablader for ikke-klassifiserte stoffblandinger skal utleveres på anmodning- men bør være tilgjengelig
- Krav til kompetanse til den som lager databladene
- Militære og sivile eksplosiver skal ha datablad
- Opplysningene skal være tilpasset kjemikaliets farlighetsgrad

Hva kan databladene brukes til?

Databladene skal gjøre det mulig for yrkesmessig bruker

- å treffe nødvendige tiltak for å ivareta helse og sikkerhet på arbeidsplassen, og hensynet til det ytre miljø
- Sikre riktig avfallsbehandling og finne fram til mindre skadelige alternativer
- Sikre trygg håndtering, lagring og avhending av kjemikaliene, og gi informasjon om tiltak ved utilsiktet utslipp
- Gode datablader vil ofte være eneste bedriftenes kjemikaliedokumentasjon

Hva skal databladene inneholde

- 16 obligatoriske punkter, gitt i vedlegg til forskriften (juridisk bindende)

Ingen fasit, kun krav til utfylling av punktene

- Alle inngående komponenter skal vurderes
- Hvis det ikke er mulig å gi opplysninger om en komponent, skal det gis en **begrunnelse**
- NB! Pkt. 1 angivelse av deklarasjonsnr. i PR, hvis deklarasjonspliktig (>100kg)

16. Obligatoriske punkter

- 1. Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma.
- 2. Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering.
- 3. Viktigste faremomenter.
- 4. Førstehjelpstiltak.
- 5. Tiltak ved brannslukning.
- 6. Tiltak ved utilsiktet utslipp.
- 7. Håndtering og oppbevaring.
- 8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr.
- 9. Fysiske og kjemiske egenskaper.
- 10. Stabilitet og reaktivitet.
- 11. Opplysninger om helsefare.
- 12. Miljøopplysninger.
- 13. Fjerning av kjemikalieavfall.
- 14. Opplysninger om transport.
- 15. Opplysninger om lover og forskrifter.
- 16. Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet.

Datablader- miljøopplysningskrav

- Pkt. 2 sammensetningsopplysninger og klassifisering av inngående stoffer
- Vedleggets pkt. 12 er det viktigste mhp. miljø, og er mer spesifisert i forhold til tidligere
- Miljøopplysninger også i andre punkter (utdypes senere)

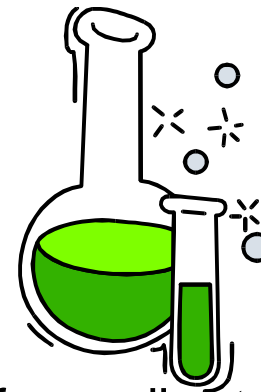
Pkt. 12 Miljøopplysninger I

- **Generell innledning til pkt. 12:**
- *Det skal gis opplysninger om kjemikaliets mulige virkninger, reaksjoner og skjebne i luft, vann og/eller jord. Relevante testdata (eks. $LC50 < 1 \text{ mg/l}$) skal oppgis der de finnes.*
- *De viktigste egenskaper som kan forventes å påvirke det ytre miljøet som følge av stoffets eller stoffblandingens egenart skal beskrives. Slike opplysninger skal også gis for farlige nedbrytningsprodukter.*

Punkt 12 Miljøopplysninger II

- Det skal gis opplysninger om:
 - økotoksisitet
 - mobilitet
 - persistens og nedbrytbarhet
 - bioakkumuleringspotensiale
 - andre skadevirkninger som potensial for nedbrytning av ozonlaget, fotokjemisk ozondannelse og global oppvarming.

Punkt 12 Miljøopplysninger III

Krav til testdata der de finnes, begrunnelse for manglende data

- NB! NB! I tillegg til testdata skal det være en eller annen form for "konklusjon" om farlige egenskaper
- For akutt tox godtas også testdata for blandingen, ellers skal hver komponent vurderes - egenskapene er stoffspesifikke

Andre punkter med krav om miljøopplysninger I

- 3. Viktigste faremomenter- også for miljøet
- 6. *Tiltak ved utilsiktet utslipp-sikkerhetstiltak/hindre utslipp*
- 7. *Håndtering og oppbevaring*
- 8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr (inkl. miljøeksponering)
- 9. Fysiske og kjemiske egenskaper, eks. løselighet, pH, log Pow

Andre punkter med krav om miljøopplysninger II

- 10. Stabilitet og reaktivitet
- 13. *Fjerning av kjemikalieavfall*
- 14. *Opplysninger om transport*
- 15. *Opplysninger om lover og forskrifter*
- 16. Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Hva kan HMS databladene brukes til

- Treffe nødvendige tiltak, bl.a.
- Sikre riktig avfallsbehandling
- Sikre trygg håndtering og lagring
- Gi informasjon om tiltak ved utilsiktet utslipp

- God kjemikaliedokumentasjon gjør det lettere å finne mindre skadelige kjemikalier, jf. substitusjonsplikten

Datablader er ofte den kjemikaliedokumentasjonen som er tilgjengelig ved tilsyn

Annet, håndheving, vanlig praksis???

- SFT ser på miljødelen, de andre etatene ser på sine ting
- Skal stå på databladet når de sist ble oppdatert eller gjennomgått
- Viktig med konklusjon på pkt. 12
- De ulike punktene må stemme overens